

RAK PLUĆA

Rak pluća je najčešći rak kod muškaraca, dok je u samom vrhu i kod žena. Posebno zabrinjava porast ovog oboljenja poslednjih godina kod pripadnika ženskog pola. Od 10 nastalih tumora njih 9 se dovodi u vezu sa pušenjem.

Dnevno popušeni broj cigareta, dužina pušačkog staža kao i rana dob u kojoj se započinje pušiti značajno povećavaju rizik od raka pluća. Uloga pasivnog pušenja danas se smatra značajnim rizikom za nastanak raka pluća kod nepušača. Drugi faktori rizika kao što su aerozagađenje, zračenje i materije kao što su azbest i arsen takođe mogu imati značaja u nastanku ovog oboljenja.

Institut za javno zdravlje u Kragujevcu već duži niz godina prati kvalitet vazduha na području Šumadijskog okruga. Kontrola kvaliteta vazduha obuhvata:

* Sistematsko praćenje emisije osnovnih i specifičnih zagađujućih materija poreklom iz stacionarnih izvora (sprovodi se svakodnevno i obuhvata: na 5 mernih mesta određivanje dnevnih koncentracija sumpordioksida, čađi i azotovih oksida, a na 12 mernih mesta određivanje količina ukupnih taložnih materija u okviru kojih se na četiri merna mesta meri prisustvo teških metala (olovo, kadmijum i cink), i

* Kontrolu kvaliteta vazduha poreklom od izduvnih gasova motornih vozila (obavlja se na četiri merna mesta svakog meseca u trajanju od po sedam dana, a vrši se određivanjem koncentracije čađi, azotnih oksida, olova, formaldehida i benzena).

Simptomi

U početnoj fazi bolesti simptomi poput kašlja i boli u grudima, kao i prisustvo krvi u ispljuvku mogu da ukažu na ovo oboljenje. Takođe treba obratiti pažnju i na gubitak težine i oslabljen apetit. U kasnijoj fazi bolesti javljaju se i brojni drugi simptomi kao što su temperatura ili izraženija slabost, anemija. Svakako da svi navedeni simptomi bilo u početnoj ili kasnijoj fazi bolesti ne znače i navedenu bolest, te da pravi uzrok tegoba može ustanoviti samo lekar.

Dijagnostika

Pregled pacijenta započinje se razgovorom, a nakon toga lekar pregleda pluća slušalicama (auskultacija) i drugim utvrđenim postupcima. Pored pluća lekar traži promene i na drugim delovima tela. Ukoliko je potrebno vrši se snimanje rentgenskim zracima. U nastavku dijagnostike obično je neophodno uraditi CT (kompjuterizovana tomografija ili popularno skener), te uzeti uzorke sumnjivog tkiva i to najčešće bronhoskopijom. Ona se izvodi posebno konstruisanim aparatom kojim stručno osoblje uzima uzorak tkiva (biopsija), koji patolog pregleda pod mikroskopom i daje konačan patohistološki nalaz.

Rano otkrivanje

Kod osoba koji su pušači ili su pak izloženi profesionalnom riziku preporučuje se rentgensko snimanje ili eventualno citološki pregled sputuma (u ispljuvku se traže ćelije tumora) u dogovoru sa izabranim lekarom. Masovno rano otkrivanje u širokoj populaciji sredstvima koja su nam sada na raspolaganju ne daje odgovarajuće rezultate.

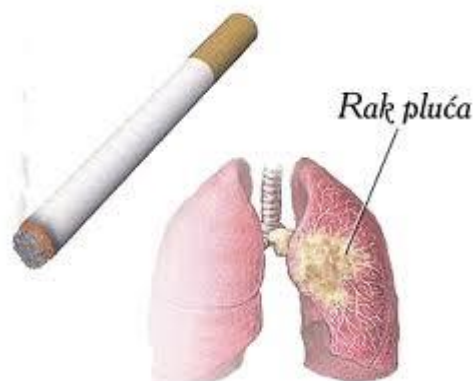

Lečenje

Prognoza lečenja zavisi od stadijuma bolesti, opšteg stanja obolelog kao i karakteristika samog tumora. Pojavom ranih simptoma treba se što pre javiti lekaru čime se povećavaju šanse za izlečenje. Treba ipak reći da se rak pluća najčešće otkriva u podmakloj fazi bolesti i da je najvažije sprečiti pojavu tumora. Najznačajnija mera kojom možemo u velikoj meri smanjiti rizik od nastanka ovog tumora jest izbegavanje pušenja. Mnoge države razvijenog zapada postigle su značajne rezultate u smanjivanju broja pušača (USA-za 40 godina prepolovljen broj) što se očituje smanjivanjem broja oboljenja vezanih za pušenje.

AKO STE PUŠAČ ODMAH PRESTANITE SA TOM RUŽNOM NAVIKOM

SAVETOVALIŠTE ZA ODVIKAVANJE OD PUŠENJA

Osnovna delatnost Savetovaništa za odvikavanje od pušenja je pomoć pacijentima pri ostavljanju pušenja. Pušenje cigareta spada u bolesti zavisnosti i mnogo je lakše apstinencijalne simptome proći uz korisne savete dobijene od savetnika. Osnovna ideja ovog metoda je razbijanje pušačke navike i aktivna izmena stila života uvođenjem zdravih navika.
Telefon za informacije: 034 / 504-542